

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 206/2024-53

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Marcelom Ružarovským, A. Žarnova 11C, Trnava, proti postupu Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 10Pc/9/2017 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 10Pc/9/2017 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Okresnému súdu Dunajská Streda **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. 10Pc/9/2017 konať bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **1 500 eur**, ktoré mu **j e** Okresný súd Dunajská Streda **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Okresný súd Dunajská Streda **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Uznesením č. k. II. ÚS 206/2024-14 zo 17. apríla 2024 prijal Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľa doručenú mu 24. marca 2024, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenia svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom na tomto súde pod sp. zn. 10Pc/9/2017. Tiež navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, priznal mu finančné zadost'učinenie 3 500 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

1.1. Na konanie vo veci ústavnej s'ťažnosti s'ťažovateľa je v súlade s § 47 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) príslušný druhý senát ústavného súdu v zložení Peter Molnár – predseda senátu, sudca Ľuboš Szigeti ako sudca spravodajca a sudca Peter Straka ako člen senátu. Pretože sudca ústavného súdu a sudca spravodajca Ľuboš Szigeti bol uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 315/2024-5 z 11. júna 2024 z konania a rozhodovania vo veci sp. zn. II. ÚS 206/2024 vylúčený, na jeho miesto nastupuje členka prvého senátu ústavného súdu Jana Baricová, a to v súlade s čl. III bodom 2 písm. b) v spojení s písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2024 do 31. decembra 2024.

2. Z ústavnej s'ťažnosti a ostatného spisového materiálu vrátane kópie súdneho spisu vyplýva, že s'ťažovateľ v procesnom postavení osoby, ktorá má platiť výživné, je účastníkom konania o návrhu jeho plnoletej dcéry na zvýšenie výživného a o jeho vzájomnom návrhu na zníženie výživného z dôvodu, že plnoletá navrhovateľka je schopná zabezpečiť si obživu sama a s'ťažovateľ má vyživovaciu povinnosť k ďalším dvom maloletým deťom. S'ťažovateľ koncom roka 2020 uplatnil aj návrh na zrušenie vyživovacej povinnosti z dôvodu jej zániku. Napadnuté konanie začalo podaním návrhu navrhovateľky 16. februára 2017, okresný súd meritórne rozhodol rozsudkom č. k. 10Pc/9/2017-318 zo 6. októbra 2020 tak, že zaviazal s'ťažovateľa platiť zvýšené výživné a jeho návrh na zníženie výživného zamietol. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) uznesením č. k. 25CoP/2/2021-352 z 15. júna 2021 tento rozsudok zrušil v napadnutých výrokoch I až III v spojení so závislým výrokom VII a vec v tomto rozsahu vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov. V odôvodnení odvolací súd vytkol, že okresný súd náležite neodôvodnil zmenu skorších pomerov účastníkov konania ani nadobudnutie čiastočnej alebo úplnej schopnosti navrhovateľky živiť sa sama, ktorú vyhodnotil ako rozhodujúcu okolnosť pre meritórne rozhodnutie a ktorú bolo potrebné riešiť ako predbežnú otázku. Zároveň krajský súd konštatoval aj nedostatok dôvodov, pokiaľ ide určenie výšky výživného, ktorá nezodpovedá zaužívanej súdnej praxi (súhrn všetkých vyživovacích povinností v rozsahu 20 % až 30 % príjmu povinného) a odkláňa sa od nej v prospech navrhovateľky. Po vrátení veci okresnému súdu bolo nariadené pojednávanie na 29. február 2024, ktoré bolo odročené z dôvodu ospravedlnenej neprítomnosti s'ťažovateľa (praceneschopnosť), napriek tomu, že vopred súhlasil s uskutočnením pojednávania v jeho neprítomnosti. Ku dňu podania ústavnej s'ťažnosti vec nebola okresným súdom rozhodnutá.

II.

Argumentácia s'ťažovateľa

3. K ústavnoprávnym aspektom veci s'ťažovateľ dôvodí, že vec nepovažuje za právne ani skutkovo náročnú, ktorá patrí do bežnej agendy všeobecných súdov, a podľa neho žiaden z účastníkov

neprispeje k predĺženiu konania. Jeho absencia na pojednávaniach nebola dôvodom predĺženia konania, pretože už bol vo veci vypočutý a v zmysle pokynov odvolacieho súdu malo byť dokazovanie primárne zamerané na otázku trvania vyživovacej povinnosti, teda okolnosti na strane navrhovateľky; zároveň sa riadne ospravedlnil a súhlasil s konaním v jeho neprítomnosti. Prieťahy boli podľa názoru sťažovateľa spôsobené nečinnosťou a neefektívnou činnosťou okresného súdu, pretože sa v sedem rokov trvajúcim konaní dosiaľ riadne nezaoberal predbežnou otázkou existencie vyživovacej povinnosti, ako mu to vytkol aj odvolací súd, a vec nie je rozhodnutá ani na súde prvej inštancie. Priznanie finančného zadosťučinenia 3 500 eur sťažovateľ požaduje s odôvodnením, že v dôsledku neprimeranej dĺžky konania mu vznikla nemajetková ujma v podobe krivdy, ktorá sa už spätne nedá odstrániť.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

4. Okresný súd vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr/365/2024 z 9. mája 2024 uviedol podrobný chronologický prehľad uskutočnených procesných úkonov od podania žaloby 16. februára 2017 až do 8. apríla 2024 a k tvrdeniam sťažovateľa poukázal na to, že sťažovateľ nepodal sťažnosť na prieťahy predsedovi súdu, niektoré listiny napriek výzve riadne a včas súdu nepredložil, z neúčasti na pojednávaní sa ospravedlnil celkom sedemkrát, dvakrát svoju neúčast' neospravedlnil, zatiaľ čo navrhovateľka sa ospravedlnila štyrikrát. Súd poukázal i na to, že konanie spadá aj do obdobia pandémie rokov 2020 – 2022. V tom čase dve nariadené termíny pojednávania boli odročené v rámci opatrení prijatých proti šíreniu pandémie ochorenia COVID-19 a tiež v súlade s právnou úpravou, ktorá riešila otázku nariadovania pojednávania, pričom nemožno konštatovať, že uvedená vec patrila medzi veci prednostné, v ktorých mal súd aj napriek pandémie pojednávať.

4.1. K priebehu konania po zrušení rozsudku súdu prvej inštancie okresný súd uviedol, že na základe pokynu krajského súdu bolo potrebné doplniť dokazovanie a vyžiadať si doklady od účastníkov konania. Sťažovateľ sa dostavil na pojednávanie, ktoré bolo nariadené 8. septembra 2022 (č. l. 411), že by sa potreboval poradiť sa s právnikom, čo môže vybaviť aj cez telefón, pretože bola snaha zo strany súdu aj so strany účastníkov konania na uzavretie zmluvy. Bolo prerušené konanie na 10 min., pričom po pokračovaní sa sťažovateľ vyjadril, že sa mu nepodarilo skontaktovať jeho právneho zástupcu a žiadal odročiť pojednávanie. Na to bolo pojednávanie odročené na 1. december 2022 a sťažovateľovi bolo uložené, aby v lehote 20 dní oznámil, čo sa týka návrhu navrhovateľky, že obidve strany by mali návrhy zobrať späť, lebo sťažovateľ zvažil podať návrh na zrušenie vyživovacej povinnosti. Sťažovateľ sa nedostavil na ďalší termín 1. decembra 2022. Neospravedlnil neúčast' napriek tomu, že termín pojednávania bral na vedomie. Právny zástupca navrhovateľky predložil doklad o návšteve školy a pojednávanie bolo odročené z dôvodu neprítomnosti sťažovateľa na 27. február 2023 s tým, že bol vyzvaný, aby predložil súdu jeho zárobkový výkaz za obdobie od 1. októbra 2020 až doteraz, pričom súd sám lustroval osobu sťažovateľa v registri Sociálnej poisťovne. Na pojednávanie 27. februára 2023 sa dostavili právny zástupca navrhovateľky, ktorý oznámil súdu, že dodatočne predloží súdu potvrdenie o návšteve školy, a sťažovateľ, ktorý uviedol, že bude žiadať zrušenie vyživovacej povinnosti, že navrhovateľka podala na neho trestné oznámenie, avšak bol rozsudkom krajského súdu

oslobodený. Poukazujúc na skutočnosť, že neboli predložené doklady, bolo pojednávanie odročené na 20. apríl 2023. Právny zástupca navrhovateľky dodatočne predložil súdu potvrdenie o štúdiu 24. marca 2023. Sťažovateľ napriek výzve nedoložil doklady o jeho zárobku do 20. apríla 2023. Dňa 20. apríla 2023, teda v deň pojednávania, ospravedlnil neúčast' z dôvodu návštevy lekára, ospravedlnenie podal osobne, predložil súdu aj priepustku asi od zamestnávateľa na 20. apríl 2023 od 8.00 h do 15.00 h. Súd z lustrácie v Sociálnej poisťovni zistil, že sťažovateľ bol zamestnaný naposledy od 15. januára 2021 do 31. januára 2022, od 1. apríla 2023 bol vedený ako uchádzač o zamestnanie. Ďalšie pojednávanie bolo nariadené na 10. júl 2023 a sťažovateľ bol vyzvaný, aby predložil súdu zárobkový výkaz od 1. januára 2020 až doteraz (č. 1. 450). Sťažovateľ 7. júla 2023 súdu oznámil, že z dôvodu návštevy lekára sa nemôže dostaviť na pojednávanie a k ospravedlneniu neúčasti priložil priepustku na meno [REDAKOVANÉ] s tým, že má dovolené opustiť pracovisko 10. júla 2023 od 8.00 h do 15.00 h (č. 1. 453), avšak v tom čase bol vedený ako uchádzač o zamestnanie. Pojednávanie bolo odročené na 5. október 2023 s tým, že súd si vyžiada od sťažovateľa, aby oznámil svojho zamestnávateľa od februára 2022. Súd si sám vyžiadaval zárobkový výkaz povinnej osoby za rok 2021. Sťažovateľ sa nedostavil na pojednávanie, ktoré bolo nariadené na 5. október 2023 o 13.15 h s tým, že podaním z 3. októbra 2023 (č. 1. 462) ospravedlnil neúčast', a s tým, že sa nemôže dostaviť na pojednávanie z dôvodu práceneschopnosti, k tomu pripojil dôkaz. Pojednávanie bolo odročené na 11. január 2024 hlavne z dôvodu neprítomnosti sťažovateľa, ako aj z dôvodu, že bývalý zamestnávateľ sťažovateľa žiadne doklady o jeho zárobku súdu nepredložil, pričom podľa pokynu (č. 1. 466) súd urgoval žiadosť pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty vo výške 200 eur. Sťažovateľ 11. januára 2024 opäť ospravedlnil neúčast' z dôvodu práceneschopnosti a priložil potvrdenie, ako aj kontrolný preukaz od Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Galanta. Pojednávanie bolo odročené na 29. február 2024 s tým, že súd urgoval správy od sťažovateľa, ako aj od jeho bývalého zamestnávateľa. Dňa 17. januára 2024 bývalý zamestnávateľ povinnej osoby predložil súdu zárobkový výkaz povinnej osoby za obdobie 15. januára 2021 do 31. januára 2022. Následne 28. februára 2024 sťažovateľ ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní určenom na 29. február 2024 z dôvodu práceneschopnosti (č. 1. 460) a pojednávanie bolo odročené na 13. máj 2024. Ako vyplýva z už uvedeného, sťažovateľ nereagoval vždy riadne a včas a doteraz nevysvetlil, z akého dôvodu predložil súdu priepustky o uvoľnení z práce, neuviedol, kde bol zamestnaný v tom čase, keďže podľa zistenia v Sociálnej poisťovni od 1. februára 2022 nie je zamestnaný.

4.2. Okresný súd navrhol, aby pri prípadnom rozhodovaní o výške finančného zadost'učinenia ústavný súd zohľadnil nadmernú zaťaženosť súdu a z toho plynúce dlhšie časové obdobia na konanie a rozhodovanie

III.2. Replika sťažovateľa:

5. Sťažovateľ vo svojej replike považoval vyjadrenie okresného súdu za rozporuplné, pretože na jednej strane okresný súd priznáva, že právna vec spadá do rámca bežných vecí, ktoré sú vedené na všeobecných súdoch, tak na druhej strane sa snaží nájsť dôvod, ktorým by obhájil existujúce priet'ahy v konaní. Podľa sťažovateľa argumentácia okresného súdu týkajúca sa početného ospravedlňovania účasti účastníkov konania neobstojí, lebo podľa konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v uvedenej v ústavnej sťažnosti dochádza k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov aj vtedy, ak konanie trvá

(globálne) neprimerane dlhú dobu. Za neudržateľné považoval aj poukazovanie na zrušenia pojednávania v dôsledku opatrení COVID-19 v období rokov 2020 – 2022, keď samotné konanie už na začiatku pandemického obdobia trvalo vyše tri roky (2020) a na jeho konci päť rokov (2022). Napokon samotná dĺžka konania (viac ako sedem rokov) je podľa sťažovateľa dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý podal priamo ústavnú sťažnosť, pretože podnet predsedovi súdu by prietahy neodstránil. V neposlednom rade sťažovateľ poukázal na neefektívnu a nesústredenú činnosť okresného súdu pri dokazovaní. Sťažovateľ oponoval námietke okresného súdu, že nemal dostatok dôkazov na vydanie rozhodnutia, a tvrdil, že v uvedenom konaní bol vypočutý vo vzťahu k svojim majetkovým pomerom, pričom považoval za neprimerané, keď sa ho súd snažil opakovane vypočúvať k jeho majetkovým pomerom a do dnešného dňa ani raz neskúmal otázku, či jeho vyživovacia povinnosť vôbec trvá (ako naznačil aj odvolací súd a ako rozhodli súdy v trestnom konaní).

5.1. Sťažovateľ tak v celom rozsahu zotrval na petite svojej ústavnej sťažnosti vrátane uplatnenia si náhrady trov konania aj za repliku.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

7. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s tvrdeným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie jeho veci v primeranej lehote je založená na tvrdení o nečinnosti a neefektívnej činnosti okresného súdu v napadnutom konaní.

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru EŠLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

9. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

10. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť vo vzťahu ku konaniam vo veciach výživného plnoletých osôb vyplýva z Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“), najmä z jeho čl. 5 ods. 2 a čl. 12. Podľa čl. 5 ods. 2 CMP súd postupuje z úradnej povinnosti na základe zákona na účely prejednanja a rozhodnutia veci tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná. Podľa čl. 12 CMP súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá,

predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb.

11. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021), ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou [I. ÚS 17/2022, rozsudky ESLP vo veci Frydlender v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96, a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00] zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitosť veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

12. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, možno konštatovať, že rozhodovanie o návrhu na zmenu výživného plnoletých osôb (§ 157 CMP) nijako nevybočuje z bežnej rozhodovacej agendy civilných súdov a napadnuté konanie nevykazuje známky právnej ani faktickej zložitosti, pričom na túto neupozornil ani okresný súd vo svojom vyjadrení.

13. Čo sa týka správania sťažovateľa, tento prietahy v konaní síce priamo nezapríčinil, svojím prístupom k nemu spočívajúcim v žiadostiach o odročenie viacerých pojednávaní (vrátane pojednávaní uskutočnených 13. mája 2024 a 13. júna 2024) a neplnením si pokynov súdu na predloženie dôkazov sa však nesporne podieľa na jeho dĺžke. Vo vzťahu k postupu okresného súdu jeho nesústredená a tým aj neefektívna činnosť prakticky počas celej doby konania nebola sporná (bod 4.1 odôvodnenia tohto nálezu). Okresný súd vo veci nariadil celý rad ústnych pojednávaní (rátając v to aj ostatné pojednávania 13. júna 2024 a 2. septembra 2024), ktoré však zatiaľ nepriniesli želaný výsledok. Pojednávanie nariadené na 2. september 2024 bolo nateraz odročené na 26. september 2024.

14. K poukazu okresného súdu na to, že priebeh napadnutého konania spadal do obdobia pandémie COVID-19, ústavný súd poznamenáva, že pri svojom rozhodovaní prihliada i na objektívnu skutočnosť tzv. covidového obdobia (napr. m. m. I. ÚS 504/2020, I. ÚS 550/2020, I. ÚS 42/2020 či I. ÚS 109/2021), keby aj činnosť súdov bola utlmená, avšak v okolnostiach danej veci treba zdôrazniť, že okresný súd mal pred týmto obdobím, ako aj po jeho skončení dostatočný časový priestor na to, aby v prejednávanej veci konal a rozhodol.

15. V súvislosti s obranou okresného súdu ústavný súd napriek pochopeniu organizačných a personálnych ťažkostí pripomína, že otázka množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v kontexte ustálenej rozhodovacej praxe ESLP ani rozhodovacej praxe ústavného súdu v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prietahom v konaní. Ústavný súd vníma problém nadmernej zaťaženia všeobecných súdov, avšak zároveň poukazuje na to, že je úlohou zmluvných štátov nastaviť si svoj právny systém takým spôsobom, aby boli súdy schopné zaručiť každému právo na rozhodnutie v primeranej lehote (rozsudok Veľkej komory vo veci Sürmeli proti Nemecku z 8. 6. 2006, sťažnosť č. 75529/01, bod 129). Chronické, resp. dlhotrvajúce preťaženie súdov, nemôže ospravedlniť neprimeranú dĺžku konania (Probstmeier proti Nemecku z 1. 7. 1997, sťažnosť č. 20950/92, bod 64).

16. Ústavný súd tak uzatvára, že nesústredenou a neefektívnou činnosťou okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci

bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd, berúc zreteľ na podstatu dotknutých práv sťažovateľa, kvalifikoval nečinnosť okresného súdu ako relevantné prietahy v civilnom mimosporovom konaní a deklaroval porušenie uplatnených práv (bod 1 výroku tohto nálezu).

17. V závere k tejto časti ústavný súd dodáva, že vie pochopiť netrzeplivosť a frustráciu sťažovateľa, že otázka jeho vyživovacej povinnosti k plnoletej dcére nie je ani po siedmich rokoch od podania návrhu uzavretá. Zároveň dáva do pozornosti, že každé súdne konanie vyžaduje určité časové obdobie, keď je súd povinný podania účastníkov naštudovať a vysporiadať sa s nimi. Vo veciach výživného na plnoleté osoby súd postupuje podľa Civilného mimosporového poriadku, v ktorom sa uplatňuje zásada materiálnej pravdy a súd je povinný na účely zistenia skutočného stavu veci vykonať všetky potrebné dôkazy, aj keď ich účastníci konania nenavrhlí (čl. 6 CMP). To však neznamená, že účastníci mimosporového konania nie sú povinní poskytovať súdu potrebnú súčinnosť (§ 32 CMP) a že by mali jeho konanie a rozhodovanie sťažovať či nedôvodne zdržiavať. Povinnosť súdu zistiť v konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku skutočný stav veci (vyšetrovací princíp) nie je možné naplniť bez súčinnosti účastníkov konania, ako aj subjektov na konaní zúčastnených, preto zákon aj v týchto veciach trvá na naplnení ich základných procesných povinností, osobitne povinnosti úplného a pravdivého tvrdenia právne relevantných skutočností a dôkaznej povinnosti (porov. *Smyčková, R., Števček, M., Löwy, A., Tomašovič, M., a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 2. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2024. s. 177*). To platí aj pre sťažovateľa a jeho námietky vznesené v tejto ústavnej sťažnosti a v jeho replike bez ohľadu na to, či sa s pokynmi súdu, ktoré treba rešpektovať, stotožňuje, resp. nestotožňuje.

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

18. V nadväznosti na výrok uvedený v bode 1 výrokovej časti nálezu ústavný súd v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal okresnému súdu, aby v napadnutom konaní, ktoré v čase rozhodovania ústavného súdu ešte nebolo meritórne rozhodnuté, konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

19. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal priznať finančné zadost'učinenie 3 500 eur pre vznik nemajetkovej ujmy v podobe krivdy v dôsledku neprimeranej dĺžky konania. Ústavný súd, majúc na zreteli, že cieľom priznania primeraného finančného zadost'učinenia je zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, považoval vzhľadom na všetky okolnosti posudzovanej veci za primeranú sumu 1 500 eur, ktorú sťažovateľovi priznal podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku tohto nálezu). Pri ustálení tejto sumy prihliadal na celkovú dĺžku napadnutého konania, preukázanú neefektívnu činnosť okresného súdu, opakované žiadosti sťažovateľa o odročenie pojednávania a nedôsledné plnenie pokynov súdu z jeho strany. Preto vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI. Trovy konania

20. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania pred ústavným súdom v celkovej sume 856,75 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

21. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. Sťažovateľovi, ktorého právny zástupca trovy konania riadne vyčíslil vrátane doloženia potvrdenia o tom, že je platiteľom dane z pridanej hodnoty, priznal náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti), čo aj so zvýšením o 20 % predstavuje celkom sumu 856,75 eur. Repliku sťažovateľa ústavný súd nepovažoval za podanie relevantné pre jeho rozhodnutie, a preto zaň sťažovateľovi náhradu trov nepriznal. Ústavný súd v tejto súvislosti zároveň dáva do pozornosti, že § 73 zákona o ústavnom súde svojou štruktúrou (vzťah ods. 1 a 3) právo na náhradu trov konania pred ústavným súdom nestavia do nárokovateľnej polohy (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 238/2021, I. ÚS 675/2023).

22. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. septembra 2024

Peter Molnár
predseda senátu